

Gerechtelijke autopsie

Informatie over het gerechtelijk onderzoek
bij een onverwacht overlijden

Informatiebrochure voor nabestaanden

1. Gerechtelijk onderzoek en vooronderzoek.....	4
2. Verloop van een gerechtelijk onderzoek.....	5
3. Wat is een uitwendig onderzoek van het lichaam?.....	6
4. Autopsie.....	7
5. Plaats van de autopsie.....	7
6. Vrijgave van het lichaam.....	8
7. Crematie.....	8
8. Afscheid nemen.....	9
9. Kledij en bezittingen.....	10
10. Duur van het gerechtelijk onderzoek.....	11
Contact.....	12

Beste familie,

Het plotse verlies van iemand die u dierbaar is, is erg pijnlijk en roept vele vragen op. U wil zo snel mogelijk en in alle sereniteit bij uw dierbare zijn en afscheid kunnen nemen. Het onderzoek door het gerecht lijkt dit te belemmeren en kan ook heel wat vragen bij u oproepen.

Wat gaat er gebeuren? Waarom?
Waarvoor dienen al die onderzoeken?
Waarom duurt het zo lang?

In deze brochure proberen wij een antwoord op deze vragen te geven. Wij zijn ons ervan bewust dat er nog vele vragen onbeantwoord blijven. Daarom vindt u achteraan ook enkele adressen waar u terecht kan.

We hopen dat deze brochure een hulpmiddel kan zijn tijdens deze moeilijke periode van verwarring en verdriet.

We wensen u en uw familie veel sterkte.

1. Gerechtelijk onderzoek en vooronderzoek

Als een overlijden in onduidelijke omstandigheden heeft plaatsgevonden of wanneer er duidelijk sprake is van een gewelddadig overlijden, wordt de Procureur des Konings hiervan via de politie op de hoogte gebracht.

De Procureur des Konings stelt in dergelijke situatie een onderzoek in: een informatie- of vooronderzoek genoemd. Het vooronderzoek wordt door de onderzoeksrechter overgenomen wanneer deze door de Procureur des Konings wordt gevorderd. Dan spreken we van een gerechtelijk onderzoek.

Indien uit het informatieonderzoek blijkt dat er geen elementen zijn die wijzen op enige criminele betrokkenheid van derden, zal het dossier geseponneerd worden. Het lichaam zal door de Procureur des Konings vrijgegeven worden. Indien duidelijk blijkt - of het onzeker is - dat er enig misdadig opzet is, zal de onderzoeksrechter gevorderd worden met het oog op een gerechtelijk onderzoek.

Het is belangrijk om alle sporen na te gaan. Alleen op die manier kunnen we proberen de waarheid te achterhalen en meer duidelijkheid te krijgen over de omstandigheden van het overlijden. Om die reden zal de Procureur des Konings of de onderzoeksrechter naast het onderzoek door de bevoegde politiediensten, vaak beroep doen op andere deskundigen zoals een wetsarts. Deze onderzoeken zijn ook in het belang van u, als nabestaande, om een beter zicht te krijgen op wat er precies gebeurd is.

2. Verloop van een gerechtelijk onderzoek

De gevorderde onderzoeksrechter leidt het gerechtelijk onderzoek.

De politiediensten proberen de omstandigheden van het overlijden te achterhalen d.m.v. verhoren, een buurtonderzoek enz.

De wetsarts onderzoekt het lichaam. Hij/zij kan een uitwendig onderzoek uitvoeren of een inwendig onderzoek (autopsie).

Het lichaam wordt gedurende die tijd in beslag genomen en ter beschikking gehouden van het gerechtelijk onderzoek. Dat houdt in dat de ambtenaar van de burgerlijke stand nog geen toestemming krijgt tot begraven. Pas nadat de nodige onderzoeken zijn gebeurd, wordt de toestemming gegeven en wordt het lichaam vrijgegeven. Het onderzoek door het gerecht loopt inmiddels verder tot alle nodige gegevens zijn verzameld.

Het gerechtelijk onderzoek laat de wetsdokter niet toe om te communiceren over de resultaten van het onderzoek. Voor vragen kan u steeds contact opnemen met de dienst slachtofferonthaal.

3 Wat is een uitwendig onderzoek van het lichaam?

In vele gevallen wordt aan de wetsarts gevraagd ter plaatse te komen om een eerste onderzoek uit te voeren, een zogenaamde uitwendige schouwing. Dit onderzoek kan ook plaatsvinden in het mortuarium van een ziekenhuis.

De uitwendige schouwing is een volledig klinisch onderzoek van het lichaam waarbij gezocht wordt naar de mogelijke doodsoorzaak. Het is vaak niet mogelijk om enkel d.m.v. een uitwendig onderzoek de exacte doodsoorzaak te bepalen. De onderzoeksrechter kan daarom beslissen bijkomend een autopsie uit te voeren.

4. Autopsie

Een autopsie (inwendig onderzoek) kan u vergelijken met een uitgebreide heelkundige ingreep waarbij het ganse lichaam zorgvuldig wordt onderzocht. Na de autopsie wordt het lichaam naar beste vermogen hersteld. De mortuariummedewerkers verzorgen het lichaam van uw dierbare zoals bij iedere overledene: het lichaam wordt gewassen, aangekleed en opgebaard.

De autopsie wordt regelmatig aangevuld met meer gespecialiseerde onderzoeken die ook meer tijd (enkele weken, soms maanden) vergen, waardoor het definitieve resultaat vaak langer op zich kan laten wachten. Zo zal bijna altijd een zogenaamd microscopisch weefselonderzoek gebeuren. Van verscheidene organen worden stukjes weefsel (biopsies) afgenomen die onder de microscoop worden onderzocht. Een ander bijkomend onderzoek is het toxicologisch onderzoek. Zo kunnen in een gespecialiseerd laboratorium b.v. geneesmiddelen, drugs, gittige stoffen enz. in het bloed worden opgespoord.

Het is belangrijk dat het onderzoek zo volledig mogelijk is. Niettemin zal dit altijd met het nodige respect voor de overledene en u, als nabestaande, gebeuren. Het lichaam van de overledene wordt altijd met de grootste eerbied behandeld.

5. Plaats van de autopsie

In de provincie Antwerpen zijn de wetsartsen verbonden aan het Universitair Ziekenhuis Antwerpen, waar een grondig onderzoek van de overledene in de beste omstandigheden mogelijk is. Daarom zal het lichaam van uw dierbare in de meeste gevallen worden overgebracht naar het mortuarium van het UZA. De overbrenging gebeurt door overledenentransport of door een begrafenisondernemer die door de bevoegde instantie wordt gevorderd.

6. Vrijgave van het lichaam

Een vrijgave van het lichaam betekent voor de familie dat de nodige schikkingen kunnen getroffen worden voor de begrafenis. In de regel wordt het lichaam door de Procureur des Konings of de onderzoeksrechter vrijgegeven binnen twee à drie dagen. In uitzonderlijke gevallen kan het langer duren, bijvoorbeeld bij problemen met de identificatie. Voor de begrafenis kan u als familie steeds beroep doen op een begrafenisondernemer naar eigen keuze. Het lichaam kan volgens de wens van de familie naar een andere opbaarplaats worden overgebracht.

Onze brochure 'Wat te doen na een overlijden' is een praktische gids om nabestaanden door alle praktische zaken te loodsen tijdens deze emotioneel zware periode. Vraag onze medewerkers u deze brochure te bezorgen.

7. Crematie

In geval van een gewelddadige, verdachte of niet vast te stellen oorzaak van overlijden moet de Procureur des Konings steeds uitdrukkelijk aan de ambtenaar van de burgerlijke stand laten weten dat hij/zij zich niet verzet tegen crematie. Met andere woorden: in het geval dat de Procureur des Konings zich verzet tegen crematie is enkel een begraafing mogelijk.

8. Afscheid nemen

Afscheid nemen van een overledene vooraleer het lichaam is vrijgegeven, kan enkel met toelating van de magistraat die op dat ogenblik het onderzoek leidt (de Procureur des Konings of de onderzoeksrechter).

In het belang van het forensisch onderzoek kunnen noch het lichaam, noch de kledij, noch de bezittingen aangeraakt worden als u uw naaste komt groeten voor de autopsie heeft plaatsgevonden. Het kan gebeuren dat een politiefunctionaris toezicht moet houden tijdens het groeten. De identiteit van diegene die komt groeten, zal geregistreerd worden door de mortuariummedewerkers. Deze maatregelen gelden tot het lichaam is vrijgegeven.

Groeten kan in het mortuarium van het UZA. Neem vooraf telefonisch contact op met de mortuariumbediende om een afspraak te maken. Zo kunnen we uw komst in alle sereniteit voorbereiden. U vindt onze contactgegevens achteraan in deze brochure.

Fysiek afscheid nemen van de overledene kan u helpen bij het verwerken van dit onverwacht overlijden. Als u dat wenst, kan u zich hierbij ook laten begeleiden. Vermeld telefonisch aan de mortuariumbediende dat u zich wil laten begeleiden, of neem contact op met de afdeling patiëntenbegeleiding.

Een persoonlijke inbreng bij het opbaren (kleding, knuffeldier, enz.) is zeker bespreekbaar met de mortuariumbediende of de begrafenisondernemer.

9. Kledij en bezittingen

Soms worden kledij en bezittingen door de Procureur des Konings of de onderzoeksrechter in beslag genomen voor onderzoek. Daarna kunnen deze eventueel, met toelating, aan u worden terugbezorgd via de dienst slachtofferonthaal. De persoonlijke bezittingen die bij de overledene blijven, kunnen worden afgehaald in het ziekenhuis of in het mortuarium. Let op, als u persoonlijke voorwerpen van de overledene in uw bezit neemt, kan dit mogelijks begrepen worden als een daad van aanvaarding van de nalatenschap.

10. Duur van het gerechtelijk onderzoek

De duur van het onderzoek valt moeilijk te voorspellen. Sommige onderzoeken duren een aantal maanden, andere duren dan weer een aantal jaren.

Voor informatie over de stand van het onderzoek, inzage in het gerechtelijk dossier, enz. kunt u contact opnemen met de dienst slachtofferonthaal.

Contact

UZA

Drie Eikenstraat 655, 2650 Edegem
Tel.: 03 821 30 00

Mortuarium

Openingsuren:

- Maandag tot vrijdag: van 8u tot 18u
- Zaterdag en zondag: van 8u30 tot 12u30

Groeturen:

- Maandag tot vrijdag: van 14u tot 17u30
- Zaterdag en zondag van 9u tot 12u

Groeten kan enkel uitsluitend na telefonische afspraak met het mortuarium op 03 821 49 39.

Patiëntenbegeleiding

Tel.: 03 821 37 00

E-mail: patbeg@uza.be

(telefonisch bereikbaar op werkdagen tussen 8u30 en 16u30)

Dienst slachtofferonthaal

Raadpleeg www.vlaanderen.be/slachtofferonthaal voor alle contactgegevens en locaties van de diensten voor slachtofferonthaal.

UZA / Drie Eikenstraat 655 / 2650 Edegem
Tel +32 3 821 30 00 / www.uza.be
Volg ons op facebook en twitter

Deze brochure bevat algemene informatie en is bedoeld als aanvulling op het gesprek met de zorgverleners.

